వెలుగు — నీడలు

తెల్లవారింది

బద్ధకంగా లేచాను.

రాత్రి చాలా సేపు నిద్రమేలుకుని వ్రాసిన విక్రమోర్వశీయ పద్యకావ్యపు స్వర్గీయదృశ్యాలు తియ్యని స్మృతుల్ని కదలిస్తు న్నాయి.

ఊర్వశీ దివ్యసౌందర్యం నా పద్యాల్లోకి కాంతిధారగా ప్రవహించి ఒచ్చినట్టనిపించింది.

పురూరవ చక్రవర్తి మధుర స్నేహసల్లాపాలతో నాకావ్యం పులకరిల్లినట్టు తోచింది.

సుధర్మలో, భరతముని ప్రయోగించే నూతన నాటికలోని నాయికాపాత్ర ధరించి, ఆ అప్సరః సుందరి, శ్రీరమణీయతాసర్వ స్వంగా రంగభూమికి అవతరించినప్పుడు వ్రాసిన ఈపద్యం—

"రేషనుషాపు తీసే వేళయింది. చప్పున కాఫీ పుచ్చుకు వెడతారా? పాపం రాత్రి చాలా సేపు మేలుకున్నారు. ఏంచెయ్యను? తెచ్చుకునే రోజు తప్పదు"

ఇంద్రసభకు బదులుగా మా చాలీచాలని అద్దెవాటా, నాట్యఉజ్జ్వలరూపిణి ఊర్వశికి బదులుగా నిత్య సంసారయాత్రలో నలిగే పాతగళ్లచీర బ్రాహ్మణి కనబడేసరికి నాపురూరవచక్రవర్తి హిందూదేశంలో ఒక నాగరిక పట్టణంలోని ఆరోనెంబరు రేషను షాపు దగ్గరకు నడవలేక చట్టున తప్పుకున్నాడు.

ఎదురుగా కనబడే సిమెంటు కంపెనీ కాలెండరుమీద

౪౯ సంవత్సరం ౧౨లా తారీఖు వాస్తవజగత్తులో కనబడేసరికి నా ఒళ్ళు దహించుకుపోయింది.

బియ్యంలేవని తెలియగానే ఆకలి ఎక్కువగాఉంది. అంత దివ్యసౌందర్య భూయిష్ఠ కళాసంపదను భావనాసంపత్తితో పుడమికి అవలీలగా అవతరింపచేయగల ఆంధ్రకవీశ్వరునకు అకలికలిగించటమే ఎంతనీచం!

కాని వేస్తోంది! ఎవరితోనూ అనకండి, బాగుండదు.

మహేంద్రుడుగాని, అమరవేశ్యగాని ఈ కరువురోజుల్లో నాకెట్టి సహాయం చెయ్యలేరని రూఢీగా తెలిశాక మాసిపోయిన కేన్వాస్‌సంచీ పుచ్చుకొని కాళ్లీడ్చుకుంటూ బజారుకు నడిచాను

ఈనాటి కవి నిజస్వరూపం—ఎదుటనిలువుటద్దంలేకపోయినా—స్ఫుటంగా ,నాకళ్లల్లో ఆనింది,

రోడ్డు ఎక్కేసరికి జమీందారుగారి కొత్తకారు రంయిమని నడిచేవారి కంట్లో దుమ్ముకొట్టి పరుగెత్తింది.

చట్టున టౌనుహాల్లో జరగబోయే గౌరవార్థపు టీపార్టీలోని తేనీటి సువాసన నా మెదడుకు తగిలి వికారపెట్టింది.

పట్టణానికి ఒకవైపున చాలీచాలని కొలబత్తెపు బియ్యం కోసం తొక్కిడిపడే దౌర్భాగ్యుల కోలాహలమైతే—ఇంకోవైపున బలిసిన లంచాలచేతులు కమ్మని వెచ్చని పదార్థాలను సమృద్ధిగా సిల్కుసూట్ల బొజ్జల్లోకి నెమ్మదిగాజార్చడం గమ్మత్తుగా జ్ఞాపకం వచ్చి నవ్వాను.

రోడ్డుమీద జనప్రవాహం ఏవైపు నడుస్తున్నదో తెలియ లేదు.

అప్పుడే రేషనుషాపు తెరిచారు.

అధికారులు పిచ్చతవ్వలతో మట్టిరంగుబియ్యంరూపంలో న్యాయాన్ని పంచుతున్నారు, పవిత్రి ఆర్యావర్తభూమిలో—

చప్పున షాపులోకి చొరబడడానికి వీలులేదు. నరశరీరాల గోడ అప్పటికే బలంగా ఏర్పడిఉంది.

కొంతసేపు గడిచింది. ఉవ్వెత్తుగా మానవదేహాభిత్తికి బీటవారి లోపలనుంచిఒక కలకలం వినపడడం మొదలుపెట్టింది.

మేం ఆశ్చర్యపడి చూస్తున్నాం.

గుమస్తా కీచుగొంతుకతో అరుస్తున్నాడు ఆయిదునిమిషాల తర్వాత కీచుగొంతూ, ఇద్దరునౌకర్లూ చేతుల్లోశక్తిఅయిపోయీదాకా బాది ఒకపదార్థాన్నిరోడ్డుమీదికితెచ్చి విడిచిపెట్టారు.

అది నెమ్మదిగా కదిలి అంటుకున్న రోడ్డుదుమ్ము దులుపుకుని, ఊడిపోయిన చిరుగుల తలగుడ్డను సవరించుకొని వెనకి వాలికళ్లై ముందు మాసికలతోనిండిన చొక్కాతో పాలిపోయిన ముఖంమీద మొహమాటంగా పెరిగిన పేడిగెడ్డంతో మూటలు మోసే కూలీగాలేచి నించుంది.

వాడు ఏమీ జరగనట్టు, తగిలిన చోట చేతితోనైనా తడుముకోకుండా ముందుకునడిచి పక్కతూముమీద కూచున్నాడు.

బియ్యం కొన్నాను. ఇటూ అటూ చూశాను. కష్టమైన వారైతే స్వయంగానే పట్టుకుపోవచ్చు. కాని........

"బాబూ, కూలీకావాలా?" —పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు

"ఎంత?"

"....బేడ"

"పావలా ఇస్తాను, పట్టుకో"

చాలా సహజంగా అన్నాను. కాని—తిన్న దెబ్బలకన్న ఆ మాట సలిపిందిగాబోలు. సిగ్గుపడి తలఒంచుకొని మూట పుచ్చుకున్నాడు

వెనకనించి అందుకున్నారు— "మంచివాడు దొరికాడు"

"ఎగంబియ్యం తోవలో తినేస్తాడు" "పచ్చి దొంగవెధవ"

"ఊరికేతన్నారా గుమాస్తాగారు?" "ఇంక కూలిఎందుకు?"

"ఏం? బేడ అడిగితే పావలా ఇచ్చే మహానుభావులు దొరికాక...."

"సామ్యవాదులండీ!"

దూరమై ఇక వినపడలేదు.

"నీ పేరెవరమ్మా"

నడుస్తూ తోచక వేసిన ప్రశ్న.

"సన్నాసండి"

" పద, "

చేతిలో పడ్డ పావలాకాసు చూసి సన్నాసి మొహం మరింత పాలిపోయింది స్వార్థావరణం చీల్చి నిజమైన మనస్సు తెరచి చూపితే మనుషులు ఎంతదగ్గరకు వస్తారు! కాని నమ్మం, అదే ఈనాటి నాగరికతలో ఉన్న విశేషం!

కొంతసేపటికి సన్నాసిముఖం సంతోషంతో నల్లబడి— పురూరవ సార్వభౌముడు కాళీచేసినచోట వెళ్ళి కూర్చుంది.

* * *

సోమవారం సంత.

ఫెళ్ళున సాగుతోంది.

ఇంద్రనీలమణి రాసులవంటి నీటివంకాయ గుట్టలూ, పచ్చలవంటి బచ్చలికూర స్తూపాలు, కెంపులవంటి ఉల్లి గడ్డల పర్వతాలూ, సాయంకాలపు ఈరెండ తగిలి మిలమిలా మెరుస్తున్నాయి

విజయనగర సామ్రాజ్యం ఉచ్చదశలో వెలిగేటప్పుడు వర్తకులు రాజవీధిలో రత్నాలు రాసులుపోసి పట్టు బాలీసుల కానుకుని అమ్మడం చూశానని అబ్దుల్ రజాక్ అన్నమాటలు నానాటికి ఆంధ్రదేశంలో సోమవారం సంతగా ప్రత్యక్షమైనందుకు సంతోషిస్తూ, మనకు ఏరకం రత్నాలు ఎన్నివీశలు కావాలో నిర్ణయించలేక ఆలోచిస్తున్నాను. నిండా అన్నం లేని ప్రజలకు ఇన్ని కూర లెందుకో?

అరటికాయల దుకాణం దగ్గిర ఛెళ్ళుమని చప్పుడయింది.

తిరిగి చూశాను.

చుట్టూ చేరిన నలుగురు 'పెద్దమనుషుల' మధ్య మా కథానాయకుడు సన్నాసి కనపడ్డాడు. అధికారముద్ర తగిలినట్టు దవడ ఎర్రగా కందింది

ఒక కాపుపెద్ద చేత్తో కూరల బరువు మూట పట్టుకొని రెండోచేతితో సన్నాసిని ఒడిసి పట్టుకుని అన్నాడు.

"యెదవలు....కూలిపని సేసుకోరాదూ, దొంగగడ్డి తినక పోతే....మూట లాగుతున్నాడు. సవట...."

కాసె త్తి, మళ్లా దయదలచి ఊరుకున్నాడు.
గాంధీగారి అహింసా సిద్ధాంతంమీద చాలా గౌరవం ఉన్నవాడు!

"తప్పు కాదండీ!—లేకపోతే.... అడుక్కోవాలి...."

మూకలో ముందున్న పంగనామాల తగుమనిషి పళ్లులేని బోసినోటితో దేశంలోని నిరుద్యోగ నిర్మూలన రహస్యం నిమిషంలో పరిష్కరించి ఊరుకున్నాడు.

సన్నాసికి ఊపిరితిరిగింది.

"మూట తెమ్మన్నారా బాబూ? అణాడబ్బు లిప్పించండి. ఇంటికాడికి, అందుకోసమే మూట ఎట్టుకుంటే ..."

"ఛప్! నోరుముయ్యి దొంగగాడ్దె! నాకు నీ కూలెందుకురా? ఇలాటివి పదిమూటలు పట్టికెళ్లగలను బుద్ధిగా బతుగు. తన్నులు తినేవు...." అని వెళ్ళిపోయాడు.

"మంచిపని చేశాడు. చూస్తే కూలి, చూడకపోతే నాలి. నాలిముచ్చు వెధవలు" ఒక శ్రోత్రియ బ్రాహ్మణోత్తముడు అర టాకుల కొట్టుదగ్గర్నుంచి తన అభిప్రాయం వెల్లడించాడు.

మళ్ళా మామూలుగా జనప్రవాహం సంతలోకి ప్రవహిస్తోంది.

అలజడి క్రమంగా తగ్గింది.

సన్నాసి నెమ్మదిగా ఏదో కాలికింద గుచ్చుకున్నట్టుగా ఒంగి ఇందాకటి ఘర్షణలో పెద్దకాపు రొంటినుంచి జారగా ఇంతవరకూ ఎడంకాలి బొటనవేలితో తొక్కిపెట్టిన వస్తువును పదిలంగా తీసి బజార్లో నల్లమందుకొట్టువైపు చరచరా నడిచాడు.

* * * *

సిరావర్షంలా చీకటి అలముకుంది.

రాత్రి పదిగంటలు దాటింది.

మబ్బుగా ఉంది.

చలిగాలి చెలరేగింది.

వెచ్చని అన్నం తిని ఇనప్పెట్టెలలాంటి గదుల్లో కాశ్మీర శాలువల్లోకి కమనీయగాథల్లోకి వెళ్ళిపోయేవారికి ఆరాత్రి ఎంత వరప్రసాదం! ఒక్క చలిరాత్రి చల్లారిపోయే ఎన్నిగుండెల్ని జ్వలింపజేస్తుంది!

సంతపాకలు తప్ప ఊరంతా, ఒత్తిగిలడానికి కూడా బద్ధకంగా నిద్రపోతోంది.

పగలంతా బైరాగివేషంతో తిరిగే ముసలి జంగం పాత పడవ ఒకరేవుకు చేరినట్టు సంతపాకల్లో ఒక మూలచేరి కొంత గడ్డి పోగుచేసి మంటవేసి గుడాకుపొగ తాగుతూ దగ్గుతున్నాడు.

చవకరకం కల్లుతాగి యెవరో పడమటియాసతో కీచులాడి తిట్టుకుని నోరు నొప్పెట్టి సంతపాకల నాపరాళ్ళమీద ఒరిగారు.

అక్కడికికొంతదూరంలో చింతచెట్టుకిందబసచేసిన ఎఱుకల కుటుంబంలోంచి ఎఱుకలపిల్ల నీలాలు చట్టున మెలకువ ఒచ్చి కూచుంది. అన్ని ముష్టికుటుంబాలూ ఒళ్లు తెలియకుండా నిద్రపోతున్నాయి. ఎటుచూచినా కారు చీకటిరాత్రి పక్కని తల విరబోసుకున్న దెయ్యంలా పెద్ద చింతచెట్టు.

భయమేసింది.

తల్లిని లేపుదామని ఊరుకుంది.

"భయంమాటకేంగాని, ఈ చీకటిరాత్రుళ్లు పడుచుమ్మనస్సులకి ఎంత సరదాగా ఉంటాయి!" అనుకుంది సీతాలు, గొంతుగా కూచుని నిద్రలో చెదిరిన జుట్టు ఎగదోసుకుంది.

సందేళ తాగిన గంజి ఉడుకు చల్లారిపోయింది. ఆకలి మండిపోతున్నది

పడుచుపిల్లకు చారెడు గంజినీళ్ల బలం ఎంతసేపు?

చలిగాలి రివ్వున కొట్టింది.

లేతాకులా గజగజలాడి ఒళ్ళంతా కప్పని గుడ్డతో వక్షాన్ని కప్పబోయింది.

రెండుచేతుల్నీ బలంగా 'ఇంటూ' గుర్తులా చేసి గుండెలకు అదుముకుంది.

మెఱుపు మెరిసింది.

ఆకలి భగ్గుమంది.

లేచి నుంచుంది

ఎదురుగా మంచంపై మిఠాయి పొట్లాలు కనబడుతున్నాయి.

మూసిఉన్న కొట్టులోంచి మిఠాయి ఎలా ఒస్తుంది!

ఏమో?

ఆకలిగా ఉంది మరి—

నవ్వింది.

మన్నని వల్లకానపురాయిలా నిగనిగలాడే ముఖంలో పళ్ళు మెరిశాయి.

అడవిలో ముళ్లపొదలమీద అడవిమల్లెపూలు జ్ఞాపకం వస్తాయి.

ఎవరు చూశారు?

చుక్కలు లేని ఆకాశం సిగ్గుపడింది.

పెట్టెకొట్టుఅడుగున ఏ బల్లఐనా ఒదులుగా ఉండగూడదూ?

"దొరికితే చంపేస్తారు"

"ఈ ఆకలి బతకనిస్తోందా?"

"అది మొగోళ్ళ పని."

మొగాడనగానే నవ్వొచ్చింది.

"ఆకలికి మొగా . ఆడా ఉందా?"

ఒక మొగాడు ఎట్లాగో తంటాలుపడి కొట్టు బద్దలుకొట్టి 'ఇదిగో మిఠాయి' అంటే ఎంత బాగుండును! అనుకుంది.

కొట్టుపక్క ఏదో నీడ కదిలింది గుండెలు పట్టుజారినట్టని పించింది. మనస్సు కూడదీసుకుని కొట్టుపక్క నక్కి కూచుంది.

రెండు నిమిషాలు నిశ్శబ్దం.

కొట్టు వెనక బల్ల ఊడలాగుతున్నట్టు వినబడి ప్రాణం కుదటపడి మెల్లగా అక్కడికి మోకాళ్ళమీద పాకి తలయెత్తింది

నీడ పారిపోయింది

నీలాలు నాలిక కరుచుకుంది

నోటిదగ్గర కూడు జారిపోయిందని విచారించింది

నిటాగ్గా నించుని చూడగా వెనకతట్టు ఒక బల్ల సగం ఊడిఉందిగాని ఒక మేకు పట్టుమాత్రం ఎక్కువగా ఉంది

బలంకొద్దీ బల్లను గుంజి లాగింది. కదల్లేదు ఒక కాలితో అడుగుభాగం తన్నిపెట్టి చెక్క పెకలించింది. బల్ల చప్పున ఊడి నీలాలు తూలి వెనక్కు పడిపోయింది. నీడ రెండుచేతులూ చాపి

పట్టుకొని నించోబెట్టింది చెమటపట్టిన చల్లని వెన్నుమీద వెచ్చని చేతులు బిగువుగా అనుకునేసరికి అస్పర్శతో ఒక విశ్వరహస్యం అర్థమైపోయినట్టు తోచింది ఇద్దరికీ.

నీరసంతో అంతవరకూ చురుకుగా కదలలేని రెండుచేతులూ కొత్తగా చిగిర్చినట్టు పనిచేస్తున్నాయి.

నీడ నెమ్మదిగా లోపలికిదూరి చీకట్లో వెదకి ఒకవేరుసెనగ నూనె మిఠాయిజంగిడి పట్టుకుంది

నీలాలు సాయంచేసి ఇవతలికి లాగింది.

కొన్ని లోపలికి జారిపోయినా జంగిడితో కొన్ని వచ్చాయి.

నీలాలు జంగిడితో కలిపి తినేసేటంత ఆకలితో ఉంది. నీడకు ఇద్దర్నీ కలిపి తిందామని ఉంది.

"కూకో, తినేసేపోదాం మళ్లామోతెందుకు ?"

"సాల్లే ఎవరన్నా సూత్తే పక్కలిరుగుతాయి "

"ఈ రోజువారసే ఇల్లా ఉంది "

"మొగసన్నాసికే ఇంత పిరికైతే ఇక ఆడోళ్ళ కంతా కూడే ..."

"ఆసి... నీవంటే . నీలీ! కనిపెట్టేశావ్ "

"ఓరి... నీవంట్రా! పోల్చేశావు!"

"నడూ ...నాన్పక...."

ఇటూ అటూ చూసి నీలాలు కర్రపళ్లెం చేతిలో పెట్టింది.

"తూముపెంపుపాకకాడ ఎవరూ నేరు. అక్కడికి పోదాం" నడుస్తున్నాడు.

పక్కదుకాణం బడ్డీమీద మనిషి కదిలినట్టయింది కుక్క బొంయిమంది.

సన్నాసి చెంగున మురుక్కాలవ దాటి పరిగెత్తబోయాడు కాలు జారి మిఠాయి జంగిడీ కాలవలో పడిపోయింది.

ఇద్దరూ పరుగెత్తి తూరుపువైపు సంతపాకలదగ్గరికి రొజుకుంటూ చేరారు.

మెల్లగా మొగవాడు అరుగెక్కి నిరాశగా ఒకమూల ఇరికి కూచున్నాడు.

నీలాలు వెళ్లి దగ్గరగా కూచుంది

ఏమి మాటాడాలో ఇద్దరికీ తెలియలేదు.

సన్నాసి నీరసంగా తలగుడ్డ నేలమీద పరిచి ఒరుగుతూ అన్నాడు, "ఒట్టిఅలుపు మిగిలింది...."

"నీ కరమ్మ"

అద్వైతసారం ఒంటబట్టిన వేదాంతిలా నీలాలు వెటకారంగా నవ్వి వాడి బుజంమీద కొట్టింది.

నీలాలు కళ్లు ఆ కటిక చీకట్లో తెల్లనిప్పుల్లా మెరిశాయి.

"ఈయేల కింతే పెట్టిపుట్టాం"

'ఉపనిషన్మధు' వొలికినచోట పుట్టిన వాడు పలికాడు.

కాని వేదాంతికి కడుపు మండుతోంది. కన్నులు ఎంత నులిమినా మూతపడడం లేదు.

"మిటాయీ పోయి ఎర్రియేదాంతం మిగిలిందిరా మనకి.." అని మరింత దగ్గిరగా జరిగి, దాచిన ఒక్క మిఠాయిఉండ రెండుముక్కలు చేసి ఒకటి వాడిచేతిలో పెట్టి తనొకటి తిని కూచుంది.

చిటపట చినుకులు ప్రారంభించి టిన్ రేకు దారుణంగా ధ్వనిచేస్తోంది.

చలిగాలి రివ్వునకొట్టింది.

నీలాంబ మాటాడకుండా ఒణికింది.

వర్షం ముదిరిపోతోంది.

సన్యాసి మూలిగి, జల్లుకొట్టని వెంపుకి పక్కమార్చి బద్ధకంగా కళ్ళుమూసుకున్నాడు. తగినంత గుడ్డలేని వెచ్చని వక్షస్థలం చుర్రున తన భుజానికి తగిలేసరికి మానవుడి తరతరాల నాటి ఉష్ణ వాంఛలతో ఒక్కసారిగా వాడి మనస్సు అంటుకుంది.

తన ఒంటిమీద గాయాలను ఒక్కటొక్కటిగా మృదువుగా తాకే మెత్తని రెండు చేతులనూ తీసి కళ్ళకద్దుకున్నాడు.
బుద్ధి ఎరిగినప్పటినుంచీ ఈసడింపులూ, అవమానాలూ మాత్రమే చూసినవాడిగాజుకళ్లు తలవని తలంపుగా చెమ్మగిల్లాయి.

వాన కురుస్తూనే ఉంది,

మళ్ళా తెల్లవారుతుందని, ఆ చల్లని చీకటిరాత్రి దయతో వాళ్ళకు జ్ఞాపకం చెయ్యడం మానేసింది